

Privacy in de ggz

Informatie voor naasten

© Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen

Privacy en psychische problemen

Privacy is bijna nergens zo belangrijk als in de zorg. Je moet je problemen vertrouwelijk kunnen bespreken met artsen en andere zorgprofessionals. Als dat niet zo was, dan zou je belangrijke dingen misschien niet durven te vertellen, of je zou helemaal geen hulp durven zoeken. De regels voor het delen van informatie over gezondheid zijn daarom streng. Hulpverleners mogen anderen in principe alleen persoonlijke informatie geven, als de patiënt daar toestemming voor heeft gegeven of als dat nodig is om de patiënt te beschermen.

Als we het hebben over privacy in de geestelijke gezondheidszorg (ggz), gaat het bijvoorbeeld over

het vertellen wat iemands diagnose is, of wat er tijdens de behandeling wordt besproken. In de vertrouwelijke gesprekken met een psycholoog of psychiater gaat het vaak om wat iemand denkt en voelt of heeft meegemaakt. Of over hoe hij of zij aankijkt tegen zichzelf, tegen een bepaalde situatie, of misschien wel tegen u als naaste. Met andere woorden: bij de behandeling van psychische problemen gaat het vaak over wie je bent en over je relaties met anderen. Daarom is het in de ggz extra belangrijk dat de privacy goed wordt beschermd.

Doorbreken beroepsgeheim

Een hulpverlener mag naast alleen inlichtingen geven over een patiënt:

- Als de patiënt daar toestemming voor heeft gegeven
- Als de patiënt wilsonbekwaam is
- Als er gevaar is en dat gevaar kan alleen worden afgewend door vertrouwelijke informatie met iemand te delen
- Als de patiënt minderjarig is (zie middenpagina)
- Als de patiënt is overleden (zie middenpagina)

Let op: in deze situaties geldt dat de hulpverlener alleen informatie mag delen die echt relevant is.

Samenwerken met naasten is het uitgangspunt

Het belang van de patiënt staat voorop. In veruit de meeste gevallen spelen familie, partners en andere naasten een belangrijke rol bij de behandeling en het herstel van de patiënt. Ggz-professionals horen daarom samen te werken met naasten. Dit is vastgelegd in de generieke module Naasten: een richtlijn voor de samenwerking met en ondersteuning van naasten van mensen met psychische problematiek. Om te kunnen samenwerken kan het nodig zijn om bepaalde informatie met u te delen.

Het komt voor dat een patiënt niet wil dat informatie met u wordt gedeeld. Een behandelaar moet die wens respecteren. Maar hij of zij kan het daar niet zomaar bij laten. Hij of zij zal altijd moeten blijven proberen om naasten toch bij de behandeling te betrekken.

Is informatie echt noodzakelijk?

Niet alle informatie is even belangrijk. Er wordt vaak onderscheid gemaakt tussen 'nice to know' (informatie over zaken die u misschien interessant vindt, maar die eigenlijk niet nodig is om uw dierbare te ondersteunen) en 'need to know' (informatie die noodzakelijk is om uw dierbare te ondersteunen). Als u bepaalde informatie wilt, is het goed om erbij stil te staan waarom u iets wilt weten en of u de informatie echt nodig heeft. Ook hier geldt: de informatie moet echt in het belang van de zorg voor uw dierbare zijn. Als uw dierbare bijvoorbeeld uit een kliniek wordt ontslagen en weer thuis komt wonen, kan het nodig zijn te weten welke medicatie nodig is. Maar het is bijvoorbeeld niet nodig om te weten wat iemands seksuele voorkeur is of wat er allemaal wordt besproken tijdens de therapie.

Geen pasklare oplossingen, wel tips

Wij merken in ons werk als familievertouwenspersonen dat het in de praktijk vaak zoeken is voor alle betrokkenen welke informatie nu precies gedeeld moet/kan/mag worden. Er zijn ook vaak geen pasklare oplossingen. Veel hangt af van de specifieke situatie. We kunnen u als naaste een paar tips geven.

- 1 Blijf met elkaar in gesprek. Praat met uw dierbare en leg uit dat u meer voor hem of haar kunt betekenen als u geïnformeerd en betrokken mag worden. Leg uit dat het u niet om de inhoud van de behandeling gaat, maar meer over het proces en de aspecten van de behandeling die ook invloed hebben op u als naaste.
- 2 Vraag de behandelaar of u uw zorgen met hem of haar kunt delen. Zo niet: vraag dan of u terecht kunt bij iemand anders binnen de instelling.
- 3 Wijs de behandelaar op de generieke module Naasten. In het bijzonder de werkkaarten 'Privacy' en 'De patiënt houdt naaste af'. Bekijk op de infographic 'Handvatten voor naasten' waar u als naaste terecht kunt.
- 4 Zoek uit wat het familiebeleid is van de instelling.
- 5 Zoek lotgenotencontact. Bijvoorbeeld via www.naasteninkracht.nl

Voor meer informatie en links,
scan de QR-code →

De vier rollen van naasten

Naasten zijn vaak niet alleen vader, moeder, broer, zus, partner, kind van etc. maar ook:

Informatiebron

Mantelzorger

Co-begeleider

Zorgvrager

Wetten en regels

De rechten en plichten op het gebied van privacy en samenwerking met naasten zijn vastgelegd in verschillende wet- en regelgeving. In volgorde van belangrijkheid:

1. AVG
2. WGBO
3. Generieke module Naasten
4. Familiebeleid van de instelling

Samenwerken in de triade

Bij triadisch werken overleggen de patiënt, de naaste(n) en de zorgverlener(s) met elkaar om samen het herstel van de patiënt te ondersteunen. Door deze samenwerking krijgt de informatie van de naaste(n) een plaats en vindt er afstemming plaats tussen de patiënt en zijn of haar naaste(n). Er wordt nagegaan welke ondersteuning de naaste(n) nodig heeft en het hersteltraject wordt gezamenlijk geëvalueerd en bijgestuurd.

(bron: [Generieke module Naasten](#))

Privacy van de naasten zelf

Ook naasten hebben recht op privacy. Een behandelaar mag niet zonder toestemming informatie die naasten hebben gegeven delen met patiënt. Daar moet altijd over gecommuniceerd worden. Al helemaal als de naaste expliciet heeft aangegeven dat de informatie vertrouwelijk is.

Informatie na overlijden

Wat is er gebeurd in de laatste uren, heeft de patiënt nog een boodschap achtergelaten, hoe is hij/zij gevonden, is er wel genoeg op de patiënt gelet en wat hield de begeleiding in die fase precies in? Nabestaanden hebben voor hun rouwverwerking behoefte aan reconstructie, dat helpt hen in hun proces.

Nabestaanden hebben recht op bepaalde informatie uit het medisch dossier van hun dierbare wanneer:

- De patiënt hiervoor schriftelijk toestemming heeft gegeven.
- Het gaat om een 'incident'. Bijvoorbeeld een medische fout of een niet natuurlijke dood, zoals een suïcide.
- Er sprake is van een 'zwaarwegend belang'. Bijvoorbeeld bij een vermoeden dat de patiënt wilsonbekwaam was bij het maken van een testament en de naaste daardoor sterk wordt benadeeld.

De regels bij minderjarigen

Kinderen tot 12 jaar

De ouders worden volledig geïnformeerd om een goede beslissing over de behandeling van hun kind te kunnen nemen.

Uitzondering: wanneer inzage in het dossier niet in het belang is van het kind, mag de behandelaar de inzage weigeren. Dit moet hij of zij dan wel heel goed onderbouwen.

Jongeren van 12 tot 16 jaar

Als de jongere expliciet niet wil dat de ouders worden geïnformeerd, moet de behandelaar dit opnemen in het dossier en zich hieraan houden. De behandelaar moet wel altijd proberen om de ouders er alsnog bij te betrekken.

Jongeren vanaf 16 jaar

De ouders hebben geen recht het medisch dossier in te zien, tenzij de jongere hiermee instemt. Zij hebben wel recht op inzage in de informatie die zij zelf hebben gegeven. De behandelaar heeft een inspanningsverplichting om de ouders te informeren in het belang van de behandeling van de jongere.

Uitzondering: klinische opname

Regels bij echtscheiding

Beide ouders zijn gezagsdragend

Een kind (tot 16 jaar) wordt vaak door een van de ouders aangemeld. Deze ouder moet de andere ouder hierover informeren, en zorgen dat deze een toestemmingsformulier tekent voor diagnostiek en behandeling. Dit formulier wordt opgeslagen in het dossier van het kind. Pas nadat beide ouders hun toestemming hebben gegeven, kan er gestart worden met het onderzoek en de behandeling.

Ouder is niet-gezag dragend

De niet-gezag dragende ouder heeft geen recht op inzage in of afschrift van het dossier. Hiervoor heeft hij/zij toestemming nodig van de gezag dragende ouder.

Voor meer informatie en links,
scan de QR-code

